

Резюме на научните изследвания на ас. д-р Светлана Божилова
за участие в конкурса за доцент по 3.5 Обществени комуникации и информационни науки
(журналистика – телевизионни системи), обявен в ДВ, бр.32, от 22 април 2016 г.

1.Изследвания в областта на телевизионните системи

Монография Телевизионни системи и аудиовизуална индустрия – европейски политики

Резюме на основните постановки в монографията

Аудиовизуалната сфера – телевизионни системи и аудиовизуални предприятия- има водещо място в европейската културна индустрия. Тя променя своята структура и функционална натовареност, в контекста на развитието на електронните медии в цифрова среда и развитието на европейското информационно общество.

Европейската телевизионните система се анализира чрез секторната политика в тази област, която създава и правната рамка за ценностния хоризонт, програмната дейност и участието на доставчиците на медийни услуги на аудиовизуалния пазар. По смисъла на европейската нормативна база „Аудиовизуална услуга е услуга, която е в рамките на редакционната отговорност на доставчик на медийни услуги, в чиято основна цел е осигуряването на предавания за информиране, образование или забавление на широката общественост чрез електронни комуникационни мрежи“. Европейската телевизионна система е дуална по своята същност и обединява обществени и търговски доставчици на аудиовизуални услуги, които притежават различни програмни формати, обхват - паневропейски, национален и регионален -, както и различни способи за разпространение – наземно, кабел и сателит и в интернет-среда.

Аудиовизуалната индустрия включва и аудиовизуални предприятия, продуцентски къщи за филмопроизводство и видео-продукция. Тези предприятия произвеждат продукция както за доставчиците на аудиовизуални услуги, така и директно за потребителите на пазара.

Аудиовизуалната сфера се разглежда като част от европейската културна индустрия и е подчинена на водещата парадигма – културно многообразие, плурализъм и съхраняване на културната и лингвистична идентичност.

Приносен момент е разглеждането на традиционната телевизия като носеща медия при разпространението на аудиовизуалната продукция на различни мултимедийни платформи.

За да се оцени ролята на европейската аудиовизия в контекста на културната интеграция, за да бъдат обосновани основните тенденции в този процес и да се проникне поне отчасти в бъдещето, е необходимо да се изследва съвременното ѝ състояние.

Монографията се състои от шест глави, увод, заключение и приложения в обем от 230 страници. Изследвана е европейската телевизионна система чрез културните политики,

развитието на информационното общество, конвергенцията в цифрова среда на разпространение, регулаторните механизми и обществения контрол.

Централно място е отделено на структурата, характеристиките и организацията на европейската телевизионна система и аудиовизуална индустрия, която е подчинена на плурализма на източниците на информация, прозрачност на собствеността, равнопоставеност и лоялна конкуренция на различните пазари.

Процесите в аудиовизията са изследвани основно чрез базата данни на Европейската обсерватория по аудиовизия. Ползвани са и други информационни банки на изследователски институти като Европейския институт по медии, Европейския статистически институт и Screen Digest.

Принос е разглеждането на аудиовизията като културна индустрия, „произвеждаща и разпространяваща стоки и услуги, които, от момента на тяхното разработване, се считат като притежаващи специфично качество, употреба или цел и които въплъщават или предават определена форма на културно изразяване, независимо от търговската стойност, която имат.“

Европейската телевизионна система е изследвана през призмата на културното и лингвистично многообразие, съхранение на традиции, обичаи и културна идентичност и културата на малцинствата. Анализирани са факторите, които гарантират конкуренцията и предотвратяването на монополни структури, както и свободния обмен на информация, услуги и програми. Специално внимание е отделено на феномена „обществена телевизия“, които има специална мисия в областта на културата, образованието, науката и правата на гражданите. Представени са европейските организации на обществените и търговски оператори.

Приносен момент е разглеждането на телевизионната система и аудиовизуална индустрия през процесите в информационното общество, като в центъра на изследването са потребностите, интересите и стандартите на живот на европейските граждани. Защитена е изследователската позиция, че традиционната телевизия запазва и обогатява формите на общуване с потребителите, като създава нови мултимедийни платформи и услуги, интернет-проекти и богата гама от нелинейни услуги. Предложени са авторови виждания за балансите между либерализиращия се пазар и защитата интересите на потребителите, възможността на гражданите за взимането на обществени решения, както и достъпът до тези услуги на групите в неравностойно положение.

За първи път се предлага структура на европейската телевизионна система чрез нейната функционална натовареност и конкретни измерения в европейското телевизионно пространство – като обхват и форми на разпространение. Извършена и анализирана е информация, свързана със структурата на цялостния аудиовизуален сектор. Систематизирани са бази данни за телевизионната комуникация, реализирана чрез сателит, наземно и кабел. Описани са операторите на мрежи за сателитно разпространение.

Телевизионна инфраструктура дава възможност за изследване на програмни политики, потенциални аудитории, качества на предлаганите аудиовизуални услуги. Направен е критичен анализ на програмите, разпространявани в европейското пространство, в контекста „паневропейски телевизионни канали, глобални телевизионни мрежи на САЩ, Япония, Близкия изток“.

Представено е актуалното състояние на европейския аудиовизуален пазар, както са илюстрирани процеси на телевизионния пазар във водещи страни като Франция, Германия, Великобритания и Полша, като представител на страните от Централна и Източна Европа.

Изследвани са процесите в европейската и световната аудиовизуална индустрия чрез 50-те водещи аудиовизуални предприятия – продукция, оборот и достъп до потребителите, като са синтезирани данни на Европейската обсерватория по аудиовизия.

Принос е разглеждането на телевизионната комуникация във всичките ѝ форми на разпространение, в контекста на конвергенцията и мултимедийната инфраструктура. Представени са европейските политики в тази област, като конвергенцията не се разглежда единствено през крайния потребител, а на различните нива в аудиовизуалната сфера. Анализирани е потребността от нови аспекти на правното регулиране, които частично бяха направени в последната ревизия от 2016 г. на Директивата за аудиовизуални медийни услуги. Проблематизирани са редица въпроси, свързани с инфраструктурата на телекомуникациите, медиите и информационните технологии.

Обект на изследване е и филмовата индустрия, националните закони за подпомагането ѝ от телевизионните оператори, европейските специфики и проблеми. Съществено място е отделено на програма „Медиа“ и „Творческа Европа“, като насърчаване на копродукцията и качествените телевизионни продукти. Отделено е място на образователните програми и квалификационни курсове, както и на презентационните конференции.

В раздела „Аудиовизия и регулация“ са представени европейските политики за граждански достъп до медиите, свобода на изразяване, гаранции за независима журналистика и публичен достъп до информация.

Направен е аналитичен преглед на регулаторни рамки в Европа, както и на гаранциите за независимост на медийните регулатори. Специално място е отделено на ко-регулацията и съвременната роля на Европейската платформа на регулаторните органи.

По-важни публикации по телевизионни системи:

1. Европейски измерения на българската аудиовизуална политика – Българско медиазнание. С., 1996.
2. Телевизионно насилие и деца. Насилието в медиите. издателство на ФЖМК и фондация „Фридрих Еберт“С., 1997 – в съавторство;
3. Обществени ли са държавните медии .сб. Гражданско общество и електронни медии, проект „Темпус“, 2000
4. Лицензирането на ефирните телевизии в България – състояние и проблеми – на български и английски език. Годишник на НСРТ, 1999
5. Програмни характеристики и типология на радио- и телевизионните програми. издание на НСРТ,1999
6. Европейски стандарти в българското медийно законодателство. сп. Четвърта власт, бр.3,С.,1998
7. Телевизионни права за значими спортни събития. изд. на НСРТ и Съвет на Европа, 2000
8. Национални телевизионни програми, разпространявани по кабел и сателит. изд. на НСРТ, бр.2, 2000
9. Необходими законодателни промени. изд. на НСРТ, 2001

10. Българският синдром на обществените медии. сп. Медийна обсерватория-България, 2002
11. Финансиране на обществените медии в Европа. изд. на СЕМ, 2002
12. Съответствия с европейските стандарти в обществените медии. сп. Медийна обсерватория, България, 2003
13. Концепция за развитие на обществената телевизия. СЕМ,2010
14. Българският телевизионен пазар – между регулация и конкурентоспособност сб. Журналистика на теория, журналистика на практика. С.,2010
15. Европейската аудиовизуална система, newmedia21, 2016
16. Телевизията и европейското информационно общество. Медийна демокрация, С.,2016
17. Аудиовизия и независима журналистика. СБЖ,2016

Приложни изследвания:

Изработване на методика и провеждане на мониторинг на социалния и политически плурализъм в програмите на националните телевизионни оператори -1998 – 2002; публикувани в издания на НСРТ на български и английски език за ЕК.

Изработване на методика и провеждане на мониторинг на медийно поведение в предизборна кампания – местни и парламентарни избори. 1999 – 2002 г., публикувани в издания на НСРТ на български и английски език;

Изработване на методика и провеждане на мониторинг в кризисна ситуация – войните в бивша Югославия. Публикувани на български и английски език за ЕК;

Мониторинг за избор на генерален директор на БНТ . 2002– европейски стандарти. Съвместно изследване на Медийна обсерватория – България и Съветът на Европа. Публикуван в електронното издание на Световната федерация на журналистите, Брюксел;

Мониторинг на лицензирането на радио- и телевизионната среда в България. 2007
Фондация „Медийна демокрация“

Създаване на проект за образователна мултимедийна платформа към ТВ „Алма матер“ – спечелен проект по оперативна програма „Човешки ресурси“ на ЕК.

Създаване и ръководство на проект „Изграждане на европейска студентска телевизионна мрежа“ с 18 университетски телевизии в Европа, по проект „Младежта в действие и „Еразъм+“ 2010 – 2014. Излъчване на 17 мултикултурни програми в обществените телевизии на Франция, Великобритания, Италия и България.

Изработване на програмен проект и концепция за обществен университетски канал за образование, култура и младежки политики с национално покритие - „Алма матер“. Приложен каталог със седем излъчвани програмни линии по БНТ1, БНТ2, БНТ свят, ТВ „Европа“, ТВ „България он ер“, в обем от 211 документални филма;

Създаване на проект за интегрален канал с обществената БНТ за образование и младежки политики.,2017.

Законодателни инициативи:

Член на работна група на законопроект „Свободно слово“, който е в основата на медийното законодателство в България.

Ръководител на проект за промени в раздела „Обществени медии“ на ЗРТ, съвместно със Съветът на Европа е Световната федерация на журналистите;

Участник в работни групи по подготовката на препоръки на СЕ в областта на независимостта на медийните регулатори, медийния плюрализъм и защитата на тайната на източниците на информация, като експерт и представител на България в Постоянния комитет по трансгранична телевизия, Българското бюро за работа със СЕ, представител на България в Европейската платформа на регулаторните органи.

Участник с доклади и официални отчети в дейността на Европейския форум за телевизия и кино, Европейската платформа на регулаторните органи и Европейската обсерватория по аудиовизия – 1993 – 2003.